

EVKAF

İyilik ve Kültür Gazetesi

"Hoş gör ki, hoş görülesin."

Kasım 2024 - Sayı: 132

DERVİŞ PAŞA KONAĞI

GÜNÜMÜZE ULAŞAN NAOİDE OSMANLI KONAĞI

HABERLER

KVİ, Gerçekleştirilen Sempozyum İle Evkaf'ın Varlığını Duyurmaya Çalışıyor

7-8 Kasım 2024 tarihlerinde "Hukuki Boyutlarıyla Uluslararası Kıbrıs Türk Vakıfları Sempozyumu" gerçekleştirildi.

Sayfa 2

HABERLER

İyilik Gönüllüleri'nden Öğretmenler Gününe Özel Sevgi Dolu Ziyaretler

İyilik Gönüllüleri, bu yıl da Öğretmenler Günü sebebiyle özel eğitim merkezlerini ziyaret ederek, öğretmenlerin özverisini ve fedakarlıklarını kutladı.

Sayfa 2

KÜLTÜR

Osmanlı Devleti'nde Eğitim Sistemi ve Kıbrıs Adası

Osmanlılar, İslam âleminde zaman içerisinde müesseseseleşen eğitim ve öğretimi kuruluş ve yükselme devirlerinde sistematik hale getirmişlerdir.

Sayfa 4

Kıbrıs Vakıflar İdaresi, Gerçekleştirilen Sempozyum İle Evkaf'ın Varlığını Duyurmaya Çalışıyor

Kıbrıs Vakıflar İdaresi ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Kuzey Kıbrıs Yerleşkesi işbirliğiyle, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı ve Saray Otel Grand Pasha'nın destekleriyle 7-8 Kasım 2024 tarihlerinde "Hukuki Boyutlarıyla Uluslararası Kıbrıs Türk Vakıfları Sempozyumu" gerçekleştirildi.

Sempozyumun ilk günü Kapalı Maraş Bilal Ağa Kültür Merkezinde, ikinci günü ise Lefkoşa Bedesteninde yapıldı. İki gün boyunca vakıf malları içerisinde düzenlenen bu etkinlik, tarihe bir ilk olarak kaydedildi.

Sempozyumda, Kıbrıs Türk Vakıflarının yerel ve uluslararası hukuki boyutları ele alındı. Vakıf Hukuku, Adalar Denizi Bağlamında Kıbrıs Türk Evkaf Malları, Uluslararası Hukuk ve Vakıf Tarihi gibi konularda 18 bilim insanı güncel bilgilerini paylaştı ve yeni perspektifler geliştirdi. Ayrıca, mevcut sorunlara çözüm önerileri de sunularak izlenecek yol haritası oluşturuldu.

"Evkaf, vakıf meselesini ve Ahkamül Evkaf'ın varlığını dünyaya

duyurma çabasıdır."

Osmanlı Devleti'nin 1571 yılında Kıbrıs'ı fethi ile birlikte adada çeşitli vakıflar kurulmuş ve vakıflar, 1878 yılına kadar Ahkamül Evkaf adı verilen yasa çerçevesinde yönetilmiştir. Ancak, adanın 1878 yılında geçici olarak İngilizlere devredilmesiyle birlikte bu kurallar çiğnenmiş ve birçok vakıf malı gasp edilmiştir.

Kıbrıs Vakıflar İdaresi, arşivlerinde bulunan yazılı belgeler ile yıllardır hukuksal olarak sesini duyurmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda "Hukuki Boyutlarıyla Uluslararası Kıbrıs Türk Vakıfları Sempozyumu" vakıfların hukuki durumunu, eksikliklerini ve karşılaşılan sorunları ele alarak mevcut belgelerin ve bilgilerin değerlendirilmesine önemli katkılar sağlayarak literatüre de yeni bilgiler ve öneriler kazandıracaktır.

Evkaf İyilik Gönüllüleri'nden Öğretmenler Gününe Özel Sevgi Dolu Ziyaretler

Evkaf İyilik Gönüllüleri, bu yıl da Öğretmenler Günü sebebiyle özel eğitim merkezlerini ziyaret ederek, öğretmenlerin özverisini ve fedakarlıklarını kutladı.

Ziyaret edilen okullar arasında Lefkoşa Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu, Gazimağusa Özel Eğitim Okulu, Ötügen Özel Eğitim ve İş Eğitim Okulu, Ziyamet Özel Eğitim Okulu, Yeşilyurt Özel Eğitim Merkezi ve Güneşköy 18 Yaş Üstü Engelli Rehabilitasyon Merkezi yer aldı.

Gönüllüler, öğretmenlere hediyeler vererek, onlara olan minnettarlıklarını ifade etti.

Özel eğitim öğretmenlerinin, öğrencilerin hayatlarına dokunan ve potansiyellerini ortaya çıkarmaya yardımcı olan rehberler olduğu vurgulayan genç gönüllüler, her gün sevgi ve özveriyle çalışarak gelecek nesillerimizin mimarı olan tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü'nü en içten dilekleriyle kutlayarak, emeklerinden ötürü teşekkür ettiklerini belirtti.

Kıbrıs Vakıflar İdaresi'nden Topluma Değer Katan Yeni Projeler

Kıbrıs Vakıflar İdaresi (Evkaf), toplumsal fayda odaklı projeleriyle ülkeye katkı sağlamaya devam ediyor. Son olarak, Atıcılık İhtisas Birliği ve Endemic Garden and Peyzaj ile imzalanan iki önemli protokolle, Evkaf'a ait araziler sosyal ve çevresel amaçlarla toplumun kullanımına sunuluyor.

Evkaf ve Atıcılık İhtisas Birliği'nin ortak çalışmasıyla hayata geçirilecek ATAK Projesi ile Avrupa'da oldukça popüler olan atıcılık sporunun, ülkemizde özellikle gençler arasında yaygınlaştırılması

hedefleniyor. Proje kapsamında Karaağaç bölgesindeki Evkaf'a ait arazi üzerine modern bir atıcılık ve doğa sporları tesisi inşa edilerek hem amatör hem de profesyonel atıcılara doğa ile iç içe spor deneyimi yaşatılması amaçlanıyor. Ayrıca tesisin, uluslararası atış müsabakalarına da ev sahipliği yaparak bölgeye spor turizmi kazandırılması planlanıyor.

İmzalanan diğer işbirliği protokolü ise, Yeşil Ada Arboretum Projesini içeriyor. Endemic Garden and Peyzaj işbirliğiyle başlatılan

projede, Kuzey Kıbrıs'ın endemik bitkilerinin korunması ve tanıtılması amaçlanıyor. Arboretum alanında, ülkeye özgü bitki türlerinin yanı sıra, yurt dışından getirilecek farklı bitki türlerinin de üretimi yapılacak. Projede yer alan "Bitki Müzesi" bölümü ile de ziyaretçilere unutulmaz bir deneyim yaşatılması ve genç nesillerin doğayla bütünleşerek eğitim görmesi hedefleniyor.

DERVİŞ PAŞA KONAĞI

Derviş Paşa Konağı, Lefkoşa'nın Arabahmet bölgesinde yer alan tarihi bir konaktır. Beliş Paşa Sokağı üzerinde bulunan ve 1801 yılında inşa edilen konak, günümüzde etnografya müzesi olarak hizmet vermekte ve Gotik mimari ile Osmanlı mimarisinin buluştuğu ender yapılardan biri olarak dikkat çekmektedir.

Tarihi ve Mimari Özellikleri:

Kıbrıs'taki Osmanlı mimarisinin en güzel örneklerinden biri olan Derviş Paşa Konağı, Lefkoşa'nın ünlü zenginlerinden alWan Tüccarbaşı Hacı Mehmet Efendizade Hacı Derviş Ahmet Efendi'ye aitti.

Derviş Paşa Konağı, Gotik mimari ile Osmanlı mimarisinin bulunduğu ender yapılardan biridir. Konağın alt katı Gotik bir mimariye sahipken üst katı ise Osmanlı mimarisinden esintiler taşımaktadır.

Söz konusu yapının alt katının taşlardan, üst katının ise kerpiçten yapıldığı görülmektedir. Ayrıca konağın kadınlar ve erkekler için iki farklı giriş kapısı bulunmaktadır.

Vakıf Bilgisi:

Konak, Derviş Paşa tarafından 31 Temmuz 1884 tarihinde "Tüccarbaşı Hacı Mehmet Efendizade Hacı Derviş Ahmed Efendi Vakfı" adıyla kurduğu vakfa vakfedilmiştir. Vakfa ait diğer mülkler arasında; Tüccarbaşı çarşısında 5 dükkan ve 1 kahvehane, Basmaçılar çarşısında bir dükkan, Arabahmet Mahallesi Baf Kapısı caddesinde 1 dönüm bahçe ve Arabahmet suyundan 1 masure su hakkı bulunmaktadır.

Restorasyon Süreci:

Derviş Paşa Konağı 1979 yılında yıkılma tehlikesi geçirmiş ve vakıf kurallarına göre kamulaştırılmıştır. Yapılan restorasyon çalışmalarından sonra 21 Mart 1988 tarihinde etnografya müzesi olarak ziyarete açılmıştır. 2017 yılında bakım - onarım çalışmaları sebebiyle bir süre kapalı olan Konak, 23 Mayıs 2017 tarihinde kapılarını yeniden ziyarete açmıştır.

Turistik Önemi:

Derviş Paşa Konağı günümüzde müze olarak aktif bir şekilde hizmet vermeye devam etmektedir. Müze; baş odası, gelin odası, sünnet odası, tezgah odası ve mutfak odası olmak üzere 5 bölümden oluşmaktadır. Bu odalarda Kıbrıs'a özgü kıyafetler, mutfak gereçleri, dikiş örnekleri, kılıçlar ve Kıbrıs'a ait pek çok kültürel eşyalar sergilenmektedir.

Müze, hafta içi 08:00 - 17:00 saatleri arasında ziyarete açıktır.

Osmanlı Devleti'nde Eğitim Kurumları

Osmanlılar, İslam âleminde zaman içerisinde müesseseleşen eğitim ve öğretimi kendinden önceki devletlerin birikiminden de faydalanarak özellikle kuruluş ve yükselme devirlerinde sistematik hale getirmişlerdir. Osmanlı'da örgün eğitim kendinden önceki Selçuklularda olduğu gibi cami ya da mescidlerde başlayıp sıbyan mektepleri ile medreselerde devam etmekteydi. Yaygın eğitim ise cami, tekke, türbe ve kütüphanelerde yapılmaktaydı. Bu birimler bazen tek başlarına bulunurken bazen de bir külliye mantığıyla bir arada inşa edilmişlerdi.

I. Örgün Eğitim Kurumları

a) Sıbyan Mektepleri

Genellikle 6-12 yaşlarındaki kız ve erkek çocukların birlikte veya ayrı ayrı eğitim gördükleri temel okullardır. Bu okulların amacı, çocuğa tecvid kurallarına uygun şekilde Kur'an okumayı öğretmektir. Çocuğa hareketli Kur'an metnini okumaya yardımcı bir alfabe kitabı verildi ve bireysel öğretim yöntemiyle okuma esasları öğretilirdi. Osmanlıların adayı fethettikten sonra açtıkları ilk eğitim kurumu Lefkoşa'da "Ayasofya (Mazbuta) Sıbyan Mektebi'dir.

Mazbuta sıbyan mektepleri, devlet vakıfları tarafından kurulan, yönetilen ve tüm giderleri bu vakıflar tarafından karşılanan eğitim kurumlarıdır. 1573-1600 tarihleri arasında Kıbrıs'ta 6 "Mazbuta Sıbyan Mektebi" açıldığı bilinmektedir. Ayrıca bu tarihler arasında 5 adet "Mahalle Sıbyan Mektebi" de açılmıştır.

b) Mekteb-i İbtidaiyye

Bu okullar doğrudan doğruya devlet kuruluşları arasında olup "Maarif-i Umumiye Nezareti"ne bağlıdır. Öğretim süreleri üç ya da dört yıldır. Bu okullarda okuma-yazma, aritmetik, din bilgisi, tarih, coğrafya, el işleri vb. gibi temel bilgiler öğretilmekteydi.

c) Rüstiye

Devlete bağlı ibtidaiyelerin ve diğer sıbyan mekteplerini bitirenlerin devam edebileceği bir üst okul olarak "Rüstiye Mektepleri'nin açılmasına,

"Mektib-i Rüstiye Nezareti'nin 1838 yılında kurulmasından sonra karar verilmiştir. Kıbrıs'taki ilk rüstiye mektebi, 1862'de Lefkoşa'da "İlmiyye Mektebi" veya "Selimiye Rüstiyesi" adı altında açılmıştır. Bu okul daha sonra idadi biçimini alarak bugünkü Lefkoşa Türk Lisesi'nin temelini oluşturmuştur.

Rüstiye'nin öğretim süresi üç yıldır. Mekteb-i

inde ilk, orta ve yüksek kademelerden oluşurdu. Medreselerde dersler, "Müdürrisler" ve onların yardımcısı olan "Muid"ler tarafından verildi.

Eğitim parasız olup, öğrencilerin yiyecek, barınma ve giyim ihtiyaçları medrese yönetimi tarafından karşılanırdı. Ayrıca öğrencilere arada bir harçlık da dağıtılırdı. Kıbrıs'taki ilk medrese, 1573 yılında kurulmuştur. Bu ilk medresenin adı "Büyük

vesile olan yollar (tarikatlara)" ortaya çıkmıştır. Tekkeler, genellikle bu tarikatların eğitim ve öğretim alanını oluşturmıştır.

Tekkelerde dini eğitimin yanında sanat, dil, spor ve müzik eğitimi de verilmekteydi. Birer halk okulu niteliğindeki tekkeler, belirtilen bu alanların yanı sıra bilim ve edebiyatın, özellikle halk edebiyatının öğretilmesinde ve ülkeye yayılmasında önemli rol oynamıştır. Kıbrıs'ta, Lefkoşa'daki Mevlevihane uzun yıllar boyunca dini eğitimin yanı sıra bir halk eğitim merkezi olarak görev yapmıştır.

b) Cami ve Kütüphaneler

İslam mabedi olan camiler, sadece belirli ibadetlerin yapıldığı yerler olmayıp, her yaş ve kültürden insanların eğitildiği birer halk eğitim merkezi niteliğindedir. Kıbrıs'ta camiler, din, bilim, sanat ve müziği bünyesinde toplayarak milli şuurun canlı tutulmasında önemli rol oynamıştır. Ayrıca camiler, devlet ile vatandaşlar arasında etkileşimi sağlayan merkezlerdir. Kıbrıs'ta Bayraktar, Ayasofya, Ömeriye, Cami-i Kebir camileri ile Magosa'daki Kutup Osman Mescidi bu alanda öncülük yapmıştır.

Kütüphaneler ise Osmanlıların kitaba karşı duyduğu sevgi ve saygının bir sonucu olarak bilimi koruyan ve kuşaktan kuşağa geçmesini sağlayan önemli merkezlerdir. Muradiye, Mevlevihane, Ayasofya, Sultan Mahmut ve Ömeriye Camii kütüphaneleri, Kıbrıs Türk toplumuna uzun yıllar hizmet etmiştir.

İbtidaiyelere dayalı olan bu okullarda öğretim, Türkçe, Arapça, Kur'an okuma, din bilgisi, aritmetik, güzel yazı, tarım vb. derslere dayanıyordu. Ayrıca Farsça, resim, geometri ve sağlık bilgisi gibi dersler de yerine göre ekleniyordu.

d) Medreseler

Osmanlı Devleti'nin bir diğer öğretim kurumu da "Medrese'dir. Medrese teriminin kelime anlamı "ders okunan yer" demektir. Bu öğretim kurumları kendi

Medrese'dir. Daha sonra 1578 yılında "Küçük Medrese" açılmıştır. Zamanla bu kurumlar cami ve vakıfların koruması altında çoğalmıştır.

II. Yaygın Eğitim Kurumları

a) Tekkeler

Tekke, kelime anlamıyla "itimat etmek ve dayanılacak yer" demektir. Kur'anın bazı anlamlarla yorumlanmasından "mezhepler" ve mezheplerin bir uzantısı olarak da "hakka ve hakikate ulaşmaya

Biliyor
musunuz?

Kıbrıs Vakıflar İdaresi, Adanın en köklü ve en eski kurumlarından birisidir.

Kıbrıs Vakıflar İdaresi Genel Müdürlüğü

11-13 Gime Caddesi, PK118, Lefkoşa - KKTC

tel: 0392 22 83 134

tel: 0392 44 40 494

e-posta: evkaf@evkaf.net

Sosyal Medya Hesaplarımız

www.evka.org

Facebook: @evkaf

Instagram: @evkaofficial

Twitter: @evkaofficial

